

Priloga 2 **Obrazložitev**

Predlog pravilnik na podlagi petega odstavka 39.b člena Zakona o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 — ZUJIK in 92/15; v nadaljevanju: Zakon) določa strokovne nazive ter pogoje in postopek imenovanja v strokovne nazive za strokovne delavce v knjižnični dejavnosti. Pravilnik nadomešča Pravilnik o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti (Uradni list RS, št. 9/09 in 108/11; v nadaljevanju: Pravilnik 2009) in dopolnjuje oziroma spreminja določila v zvezi s postopkom imenovanja v skladu z zadnjo spremembo Zakona. Pripravo sprememb oziroma novele podzakonskega akta nalaga peti odstavek novega 39.b člena Zakona, spremembe pa se navezujejo tudi na spremenjene pogoje za strokovne knjižničarske delavce, ki jih določa novi 39.a člen Zakona.

Cilji, ki jih je ministrstvo zasledovalo pri pripravi novele pravilnika, so poleg splošnega prizadevanja za izvrševanje krovnega zakona s spremembami, tudi cilji, ki izhajajo iz zasledovanja učinkov javnega interesa na področju knjižnične dejavnosti. Zakon o knjižničarstvu iz leta 2001 (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK; v nadaljevanju: ZKnj-1) je v 39. členu zelo splošno opredelil, da morajo imeti strokovni delavci knjižnic, ki izvajajo javno službo, predpisano vrsto in raven izobrazbe ter opravljen bibliotekarski izpit. Določal je, da področno pristojni minister predpiše podrobnejše določbe o vrsti in stopnji izobrazbe ter s pravilnikom določi tudi podrobnejše določbe o bibliotekarskem izpitu. Člen je prinašal tudi splošno določbo glede pridobivanja strokovnih nazivov oz. usmeritev, da se vsebino podrobneje opredeli s pravilnikom.

Ker so kompetence strokovnih delavcev, kakovost ter učinkovitost njihovega dela kot tudi njihovo strokovno izpopolnjevanje predpogoj za kakovostno in učinkovito knjižnično javno službo, so bile zakonske določbe o knjižničnih delavcih, zahtevani izobrazbi strokovnih knjižničarskih delavcev, bibliotekarskem izpitu in strokovnih nazivih dopolnjene. Zakon je z novima členoma (39.a in 39.b člen) določeneje opredelil kadre za izvajanje knjižnične dejavnosti, ohranil pa je pogoj obveznega bibliotekarskega izpita in določbo glede odločilnega pogoja. Opredelil je kadre za izvajanje knjižnične dejavnosti ter med drugim določil pogoje za opravljanje dela, posebej za strokovne delavce, ki v okviru knjižnične javne službe izvajajo strokovna knjižničarska dela. Podrobnejšo opredelitev pogojev za strokovne knjižničarske delavce se ohranja zaradi javnega interesa. Slovenije ni mogoče primerjati z državami z dolgoletno tradicijo delovanja, zato je odločitev za reguliranje pogojev za strokovne knjižničarske delavce posledica nujnega kognitnega urejanja, saj ustrezne varnosti oz. kakovosti storitev ne bi bilo mogoče zagotavljati zgolj na podlagi samoregulacije. Skrb za kakovost in varnost storitev za državljane je v primeru knjižnične dejavnosti pomembnejša od prostega pretoka oziroma fleksibilnosti.

Zakon je zato spremenil tudi določbe o pridobivanju strokovnih nazivov, za njihovo izvajanje je pooblastil osrednjo državno oziroma nacionalno knjižnico. Določil je tudi, da o strokovnih nazivih, na pobudo posameznika, ki poda vlogo za imenovanje v strokovni naziv, odloča predstojnik nacionalne knjižnice. Sprememba uvaja tudi zakonsko podlago za zbiranje in obdelovanje osebnih podatkov ter vodenje evidenc le-teh tako v zvezi z bibliotekarskimi izpiti, kot tudi s strokovnimi nazivi. Javno pooblastilo nacionalni knjižnici za podeljevanje strokovnih nazivov predstavlja prenos oblastnih nalog z javnim pooblastilom. Osnovni pogoj za imenovanje v strokovne nazive, ki strokovnim knjižničarskim delavcem predstavljajo potrditev strokovnih kompetenc, je opravljen bibliotekarski izpit. Predlog novele pravilnika poleg osnovnega pogoja podrobneje določa druge splošne in posebne pogoje za imenovanje v strokovni naziv, roke in način podajanja vloge ter obvezna dokazila. Nadalje določa imenovanje, mandat in pristojnosti komisije za strokovne nazive v knjižnični dejavnosti ter način odločanja o imenovanju v strokovni naziv. Predlog pravilnika določa tudi pogoje za izredno imenovanje v strokovni naziv, kar je v primerjavi s Pravilnikom 2009 novost.

Kandidat za strokovni naziv v knjižnični dejavnosti oziroma strokovni knjižničarski delavec, ki želi pridobiti ustrezen strokovni naziv, mora za imenovanje v naziv izpolnjevati pogoje, določene v pravilniku: imeti mora ustrezno izobrazbo, opravljen bibliotekarski izpit, delovne izkušnje na področju knjižnične dejavnosti, z dosežki izkazovati strokovno usposobljenost za opravljanje strokovnega knjižničarskega dela. Kandidat vloži vlogo za imenovanje v strokovni naziv, ki ji mora priložiti ustrezna dokazila o dosežkih s področja knjižnične dejavnosti, pri nacionalni knjižnici. Če so izpolnjeni pogoji, o imenovanju v strokovni naziv odloča predstojnik nacionalne knjižnice z odločbo po predhodnem mnenju komisije za strokovne nazive v knjižnični dejavnosti.

Strokovni knjižničarski delavci lahko pridobivajo v pravilniku določene strokovne nazive glede na doseženo izobrazbo, če poleg splošnih pogojev izpolnjujejo tudi pogoje, kot jih določa pravilnik v določbah od 15. do 20. člena. Ne glede na določbe izpostavljenih členov (15. do 20. člena) pa je lahko strokovni knjižničarski delavec izjemoma imenovan v strokovni naziv v knjižnični dejavnosti po preteku več kot polovice obdobja, določenega za imenovanje, če izkazuje enega ali več posebnih dosežkov, ob tem pa za več kot 200% presega kvantitativne pogoje za imenovanje v naziv, določene v prej navedenih členih.

Navedena določba tako, kljub spremembam nekaterih pogojev za imenovanje v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti, ki so posledica zaključene plačne reforme (implementacija plačnega sistema v javnem sektorju na podlagi Zakon o sistemu plač v javnem sektorju in podzakonskih predpisov v letu 2008), podaljševanja delovne dobe in rezultat izkušenj pri izvajanju Pravilnika 2009, strokovno kompetentnim perspektivnim strokovnim knjižničarskim delavcem omogoča spodbude za nadaljnje aktivno strokovno delovanje.